श्री

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुल्चोक ललितपुर

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना

राजस्व सदस्य श्री गोविन्दप्रसाद अधिकारी

लेखा सदस्य श्री पुष्पप्रसाद गुरागाईं

फैसला

२०७९/०८० सालको निर्णय नं. २७

पुनरावेदन नं. ०७५-RB-०२४५

पुनरावेदन दर्ता मितिः २०७५।११।२३

मुद्दाः– अग्रिम कर (२०७०/०७१)।

मोरङ जिल्ला विराटनगर, उ.म.न.पा. स्थित भुदेव ट्रेडिङ्ग (स्थायी लेखा नं. ३०००६८३४२) को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त सञ्चालक रबि गोल्छा......................१	पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर...१	प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालयः- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारीः प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा

शुरु कार्यालयको निर्णय मितिः–२०७५।०४।०९

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता:श्री रमन कुमार कर्ण

विद्धान अधिवक्ता: श्री प्रेरणा उप्रेति

प्रत्यर्थी कार्यालयहरुका तर्फबाट : विद्धान उपन्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारी
अवलम्वित नजीरः ×

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५।०४।०९ मा अग्रिम कर माग गर्ने गरी भएको निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट ६० दिनभित्र निर्णय दिनु पर्नेमा उक्त निर्णय दिएको सूचनाको जानकारी हालसम्म नआएकोले यो पुनरावेदन दिएको भनी राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत दर्ता भै पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका पुनरावेदक करदाता भुदेव ट्रेडिङ्ग ले आ.व. २०७०/०७१ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार आय विवरण ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०७१।०९।२७ मा आय विवरण पेश गरेको।

२. उक्त आ.व.को करदाताबाट पेश हुन आएको आयकर विवरणसाथ संलग्न कागजात, फाँटबारी तथा प्रमाणहरुको अध्ययन, छानविन गरी पेश हुन आएको कर परीक्षण प्रतिवेदन समेतलाई आधारमा प्रस्तुत करदाताले आ.व. २०७०/०७१ मा श्रोतमा कर कट्टि गरी दाखिला नगरेको कर रकम रु. ३१,०९,३४०।४९ (व्याज सहित) माग गर्नुपर्ने देखिएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिन भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९०(८) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७५।०३।२० मा सुचना जारी भएको।

३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।०३।२० मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७५।०३।२० मा बुझी लिई सोको लिखित जवाफ मिति २०७५।०३।३२ मा पेश गरेको।

४. मिति २०७० भाद्र १० सम्मको बित्तीय अवस्थाको बिश्लेषण गरी करदाता स्वयंले गणना गरेको Networth Calculation Sheet अनुसार प्रति साझेदारको हिस्सेदारी मूल्य रू. २,४९,६५,०१७।४४ कायम हुने देखिन्छ । यसरी कायम भएको शेयर मूल्य प्रति साझेदार रू.२,४९,६५,०१७।४४ लाई नै बजार मूल्य मानी सो आधारमा आयकर ऐन

२०५८ को दफा ३७ बमोजिम शेयरको निसर्ग भएको मानी पुँजीगत लाभ गणना गरी कायम भएको लाभ प्रति साझेदार रू. ४९,६५,०१७।४४ ले हुने जम्मा लाभ रू. १,४८,९५,०५२।३२ मा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९५ क(२)(ख) बमोजिम १० प्रतिशत अग्रीम कर रू. १४,८९,५०४।४३ मा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम ५० प्रतिशत शुल्क रू.७,४४,७५२।२१ तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९ बमोजिमको ४७ महिनाको ब्याज रु.८,७५,०८३।८५ समेत जम्मा रु. ३१,०९,३४०।४९ अग्रीम कर माग गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा ९०(८) बमोजिम कर अधिकृतले अग्रीम कर माग गरी करदातालाई अग्रीम कर दाखिला गर्ने आदेश दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।०४।०९ मा खडा भएको निर्णय पर्चा।

५. शुरु निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकिय पुनरावलोकनको निवेदन गरीएकोमा कानूनमा निर्धारण भएको समयभित्र निवेदन उपर निर्णय नभएको।

६. आयकर ऐन,२०५८ को दफा ९५क(२)(ख) मा भएको व्यवस्था अनुसार निकायको हितको निसर्गबाट प्राप्त लाभको हकमा जुन निकायको हित निसर्ग भएको हो सोही निकायले बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा लाभ रकमको दश प्रतिशत अग्रिम कर असुल गर्नुपर्ने हुन्छ।उक्तानुसार असुल गर्नको लागि शेयर हस्तान्तरण अर्थात हित निर्सगमा लाभ भएको तथ्य स्थापित गर्नुपर्ने हुन्छ।यस मुद्दाको विवादमा हस्तान्तरण भएको शेयर अंकित मुल्य भन्दा बढी लिएको तथ्य कहि कतै नदेखिएको अवस्थामा **Net worth Calculation Sheet** को आधारमा शेयर मोल कायम गरी त्यसलाई लाभ मानी पारिवारिक हस्तान्तरणमा कर लगाउने बिपक्षी कार्यालयको कार्य ऐ.ऐनको दफा ९५(क) (२) (क) प्रतिकुल रहेकोले शुरु कार्यालयबाट भएको आयकर निर्धारण आदेश र सो सम्बन्धी निर्णय पर्चाहरू बदर गरी आवाञ्छित कर दायित्व, शुल्क, जरिवानाबाट मुक्त गरी न्याय गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७५।११।२३ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र।

७. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६।०४।२२ मा भएको आदेश।

<u>ठहर खण्ड</u>

८. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी निणयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता भुदेव ट्रेडिङ्गका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता द्वय श्री रमण कुमार कर्ण र श्री प्रेरणा उप्रेती ले ठुला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट आ.ब. २०७०/०७१ मा अग्रीम कर माग गर्ने गरी पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको निर्णय पर्चा त्रुटीपुर्ण हुँदा बदर गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान उप-न्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारीले शुरु कार्यालयबाट अग्रीम कर माग गर्ने गरी भएको निर्णय कानूनसम्मत नै रहेको देखिंदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

९. पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिर, पुनरावेदक तर्फका विद्वान कानुन व्यवसायीबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु, प्रत्यर्थीको तर्फबाट उपस्थित विद्वान उप-न्यायाधिवक्ताले गर्नु भएको बहस र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठुला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट अग्रीम कर माग गर्ने गरी भएको निर्णय मिलेको छ वा छैन? पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय गर्नुपर्ने देखियो।

१०. सर्वप्रथम सहकर्मी लेखा सदस्यले धरौटीको सम्बन्धमा फरक राय व्यक्त गर्नु भएकोले पुनरावेदक करदाताले यस न्यायाधिकरणमा यो पुनरावेदन दर्ता गर्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१) को परिपालना गरेको देखिन्छ वा देखिदैन भन्ने प्रश्न तर्फ विचार गर्नु पर्ने देखियो। राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) मा "**प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यस ऐन अन्तर्गत न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन गर्दा देहाय बमोजिम धरौटी नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै खण्ड (क) मा कर निर्धारण भएकोमा निर्धारित करको पचास प्रतिशत रकम र जरिवाना भएकोमा जरिवानाको रकम र दुवै भएकोमा निर्धारित करको पचास प्रतिशत रकम र जरिवानाको रकम त्यस्तो निर्धारण गर्ने वा जरिवाना गर्ने अधिकृतले नै तोकिदिएको कार्यालयमा**" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम धरौटी राखेको सम्बन्धमा करदाताले पुनरावेदन पत्रमा पुनरावेदन गर्दा अग्रिम कर रू ३१,०९,३४०।-कायम गरेकोमा सोको आधा रू.१५,५४,६७०।- पुनरावेदन गर्दा दाखिला गर्नु पर्नेमा ठूला करदाता कार्यालय,हरिहर भवनमा प्रशासकिय पुनरावलोकन गर्दा रू १०,३७,०००।- दाखिला गरेको हुँदा दाखिला गर्नुपर्ने रकम नपुग रू ५,१८,०००।- -धरौटी वापत जम्मा गरिएको छ भनी वेहोरा लेखी भौचरको प्रति समेत

संलग्न गरेको देखियो। यसरी कर निर्धारण रकम रू.३१,०९,३४०।- रहेको र धरौटी वापत दाखिल गरेको रकम रु.१५,५५,०००।- भई विवादित कर रकमको पचास प्रतिशत रकम भन्दा केही वढी रकम जम्मा भएको मिसिलबाट देखियो। रकम जम्मा गर्दा धरौटी खातामा जम्मा नगरी राजश्व खातामा जम्मा भएको कारणले मात्र करदाताले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१)(क) को परिपालना नगरेको भन्नु न्यायोचित हुने देखिएन।

११. अव पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकीर तर्फ दृष्टि दिंदा ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७५।०४।०९ मा अग्रिम कर माग गर्ने गरी गरेको निर्णयमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९५ क. (२) को खण्ड (क) को त्रुटी भएको भन्ने नै मुख्य जिकिर लिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को उक्त दफा ९५क. को उपदफा (२) को खण्ड (क) मा नेपाल धितोपत्र वोर्डमा सुचीकरण भएको निकायको हितको निसर्गवाट प्राप्त लाभको हकमा धितोपत्र विनिमय वजारको काम गर्ने निकायले वासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा तीनसय पैसठ्ठी दिन भन्दा वढी अवधि स्वामित्वमा रहेको दिनको लाभ रकमको पाँच प्रतिशत र तीनसय पैसठ्ठी दिन भन्दा कम अवधि स्वामित्वमा रहेको दिनको लाभ रकमको सात दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले अग्रिम कर लिनु पर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ।

१२. पुनरावेदक कम्पनीको आ.व. २०७०/०७१ को संशोधित कर निर्धारण सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयवाट मिति २०७५।४।०९ मा भएको निर्णय उपर करदाताको पुनरावेदन परी साथै पेश भएको ०७५-RB-०२४३ को आयकर मुद्दामा आज यसै इजलासवाट संशोधित कर निर्धारण आदेश बदर भई पुनः कर निर्धारणको लागि फाइल शुरु ठूला करदाता कार्यालयमा पठाउने निर्णय भइसकेको सन्दर्भमा प्रस्तुत अग्रिम कर माग गर्ने विषय समेत सोही आ.व. २०७०/०७१ को आयसँग सम्बन्धित भई अन्तर प्रभावित रहेको र करदाताले के कति हितको निशर्गवाट प्राप्त लाभको आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९५क (२)(क) वा ९५क.(२)(ख) कुन खण्डको आधारमा के कति अग्रिम कर दाखिला गर्नुपर्ने भन्ने विषयमा ठहर निर्णय गर्नुपर्ने अवस्थाको देखिएकोले प्रस्तुत मुद्दामा समेत शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरवाट मिति २०७५।०४।०९ मा भएको निर्णय वदर गरी आयकर मुद्दा साथै राखी प्रस्तुत मुद्दामा समेत अग्रिम कर तर्फ पुनः कर निर्धारण गर्न फाइल ठूला करदाता कार्यालयमा पठाउनु पर्ने देखियो।

१३. तसर्थ माथि उल्लिखित आधार एवं कारण समेतबाट यीनै पुनरावेदक करदाताले दायर गरेको ०७५-RB-०२४३ को आयकर मुद्दामा शुरु ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरको मिति २०७५।०४।०९ को संशोधित कर निर्धारण आदेश आज यसै

इजलासबाट बदर भई पुनः कर निर्धारणको लागि फाइल शुरु कर कार्यालयमा पठाउने ठहरी फैसला भएकोले आयकर मुद्दासँग अन्तर प्रभावित यो अग्रिम कर मुद्दामा समेत शुरु कर कार्यालयबाट अग्रिम कर माग गर्ने गरी मिति २०७५।०४।०९ मा भएको आदेश कायम रहने सक्ने नदेखिंदा बदर गरीदिएको छ ।अब लगाउको आयकर मुद्दामा हुने संशोधित कर निर्धारण आदेशको आधारमा अग्रिम कर माग गर्न पर्ने नपर्ने विषयमा पुनः निर्णय गर्नु भनी तारेखमा रहेका करदातालाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरको तारेख तोकी मिसिल समेत पठाइ दिने ठहर्छ । अरुमा तपसिल वमोजिम गर्नु।

<u>तपसिल खण्ड</u>

१. माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०७५।०४।०९ मा अग्रिम कर माग गर्ने गरी भएको आदेश बदर भई पुनः कर निर्धारणको लागि फाइल शुरु कर कार्यालयमा पठाउने ठहरी फैसला भएकोले सोही बमोजिम पुनः निर्णय गर्नु भनी तारेखमा रहेका करदातालाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरको तारेख तोकी मिसिल समेत पठाई दिनू ।

२. फैसलाको प्रतिलिपी साथै राखी फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौलाई दिनू।

३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।

४. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनू।

५. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनू।

(टेकप्रसाद ढुङ्गाना)
अध्यक्ष

उक्त रायमा मेरो सहमति छ।

(गोविन्दप्रसाद अधिकारी)
राजश्व सदस्य

____लेखा सदस्य श्री पुष्प प्रसाद गुरागाईंको फरक राय

१. यसमा ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरका प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्माबाट भएको मिति २०७५।०४।०९ को निर्णय र प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७५।०६।१८ मा दिएको निवेदन उपर आन्तरिक राजश्व विभागका महानिर्देशकबाट ६० दिन भित्र निर्णय नभएकोले शुरु निर्णय उपर चित्त नबुझि आयकर ऐन ,२०५८ को दफा ११६ तथा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६ बमोजिम न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत पर्ने प्रस्तुत मुद्दा ऐ. ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) अनुसारको निर्धारित (विवादित) कर रु.३१,०९,३४०।४९ को पचास प्रतिशतले हुने रु.१५,५४,६७०।२४ दाखिला नगरेको अवस्थामा धरौटी रकम पुगे/नपुगेको यकिन नगरी, पुनरावेदन पत्रमा विवादित कर उल्लेख गरे/नगरेको धरौटी रकम पुगे/नपुगेको यकिन नगरी स्रेस्तेदारबाट स्वीकृत भई मिति २०७५।११।२३ मा पुनरावेदन दर्ता गरेको देखियो ।

२. राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा २, ३, ५, ६, ९ र १४ मा क्रमशः परिभाषा, स्थापना र गठन, अधिकारक्षेत्रको प्रयोग, अधिकारक्षेत्र, पुनरावेदन सम्बन्धमा धरौट राख्ने र म्याद र न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने मुद्दाहरुको शुरु कारवाही र किनारा गर्ने अड्डा वा अधिकारीलाई पक्ष र साक्षी झिकाउने, बयान लिने, प्रमाण बुझ्ने, कागजपत्र दाखिल गराउने र दण्ड सजाय गर्ने समेत प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुने कानूनी व्यवस्था गरेको छ । साथै यो ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न र ऐनको उद्देश्य पूर्ति गर्नको लागि नेपाल सरकारले नियम बनाउन सक्ने व्यवस्था दफा १५ मा गरिएको छ ।४८ वर्ष पहिले विक्रम सम्बत २०३१ सालमा बनेको ऐनमा भएको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्ने नियम नबनाइनु ऐनमा भएका उल्लिखित दफाहरुमा न्यायाधिकरणको काम, कर्तव्य, विधि र प्रकृया स्पष्ट भएर नै हो भन्ने बुझ्नु पर्ने भयो । न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्दा र दर्ता भएका मुद्दाहरुको सुनुवाई गर्नु भन्दा पहिले प्रारम्भिक चरण मै दफा ६ बमोजिमको न्यायाधिकरणको अधिकार क्षेत्र र दफा ९ बमोजिमको पुनरावेदन दर्ता गर्न दाखिल गर्नु पर्ने धरौट र पुनरावेदनको म्याद ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार भए नभएको यकिन गर्नु पर्ने देखियो । करदाता पुनरावेदकले पुनरावेदन पत्रमा न्याय निरोपणका लागि दावी गरेका, प्रत्यर्थीले भन्सार महशुल र कर निर्धारण गर्दा भए/गरेका कानूनी त्रुटीहरुको सुनुवाई गर्न मुद्दाको प्रत्यर्थी नेपाल सरकारलाई स्वच्छ सुनुवाइका लागि जानकारी दिई झिकाउनु पर्ने प्रचलित कानूनमा व्यवस्था गरिएको छ । न्यायाधिकरण प्रशासनले पुनरावेदन दर्ता गर्दा यस ऐन बमोजिम पुर्याउनु पर्ने रित र पुनरावेदकले पुनरावेदन पत्र साथ पेश गर्नु पर्ने पुनरावेदन धरौटी, म्याद भए रहेको प्रमाण र नेपाल सरकारले तोकेको भौगोलिक क्षेत्र भित्रको भए नभएको सम्बन्धमा न्यायाधिकरणले मिसिलको प्रारम्भिक अध्ययन गरी यकिन

गर्नु पर्ने देखियो। प्रचलित ऐन नियममा तोकिएका सबै विधि र रित पुऱ्याई दर्ता भए/नभएको सम्बन्धमा यकिन गर्नु पर्ने समग्र न्यायाधिकरणको जिम्मेवारी हुने देखिन्छ । ऐनको दफा ९ बमोजिमको धरौटी भए/नभएको यकिन गर्ने काम राजस्व तथा लेखा सदस्यले गर्नु पदीय विज्ञता र अनुभवका आधारमा गर्नु पर्ने देखिन्छ। यस सम्बन्धमा लेखा सदस्य र निमित्त अध्यक्षको हैसियत राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौको क्रमशः चलानी नं. १५६६ मिति २०७७।१२।१३ को पत्र र चलानी नं. मुद्दाफाँट५९ मिति २०७८।११।१३ को पत्रबाट न्यायाधिकरण प्रशासनलाई धरौटी गणना तथा धरौटीको प्रमाण मिसिल संलग्न गर्ने गराउन लिखित निर्देशन दिई सम्मानीत सर्वोच्च अदालत, सार्वजनिक लेखा समिति, सम्मानीय प्रधानन्यायाधीशज्यू, न्याय परिषद्, न्याय सेवा आयोग, महालेखा परीक्षक र अर्थ मन्त्रालय समेत निकायमा वोधार्थ दिएको उक्त पत्रहरुमा उल्लेख गरी तोकिएका कामहरु भएको मिसिल अध्ययन गर्दा देखिएन। प्रचलित कानूनले तोके बमोजिमका सबै विधि र प्रकृया सम्पन्न भएको यकिन गरेर मात्र अन्तिम सुनुवाइ गरी फैसला गरिने र प्रकृयागत त्रुटी भएको देखिएमा विषय विज्ञको राय बमोजिम निर्णय गर्नु उचित हुने व्यहोरा तथा राजस्व, धरौटी, विनियोजन, कोष, आय, व्यय, डेविट, क्रेडिट, वासलात, नाफा/नोक्सान खाता सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला हुने रकम, धरौटी खातामा दाखिला गर्नु पर्ने रकम आदि विषयका सम्बन्धमा लेखा सदस्यले प्रचलित कानूनमा भएको व्यवस्था सहित निर्णयमा पुग्नू अघि आफ्नो राय लिखित रुपमा उल्लेख गर्नु ऐनको दफा ३ को उपदफा (३) को देहाय (क) मा रहेको पद नामको कर्तव्य भित्र पर्ने व्यहोरा समेत फैसलाको तथ्य खण्ड मै उल्लेख गर्नु पर्ने देखियो ।

३. यसै गरी राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी दाखिला नगरी पुनरावेदन दर्ता भएका मुद्दाहरुको फैसला भएमा ऐ. ऐनको दफा ८ अनुसार सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन दिन पाउने हक अधिकारबाट करदाता पुनरावेदक बञ्चित भई फैसलामा “अधिकारक्षेत्रको प्रश्न बुझ्नु पर्ने प्रमाण नबेझेको वा बुझ्नु नहुने प्रमाण बुझेको वा बाध्यात्मक रुपमा पालन गर्नु पर्ने कार्यविधिसम्बन्धी कानूनको उल्लंघन भएको प्रश्न र गम्भीर कानूनी त्रुटी सम्बन्धी प्रश्न” उठि प्रत्यक्ष कानूनी त्रुटी भई न्यायाधिकरणको निर्णय पूर्ण वा आंशिक रुपमा उल्टिने देखी सर्वोच्च अदातलले आफू समक्ष पुनरावेदन गर्न अनुमति दिएकोमा न्यायाधिकरणको फैसला वा अन्तिम आदेश उपर दफा ९ बमोजिमको धरौटी नराखी वा तोकिए बमोजिमको सम्पूर्ण रकम धरौटी खातामा रकम दाखिला नगरी पुनरावेदन दर्ता गर्दा वा दर्ता भएको पुनरावेदन उपर फैसला हुँदा कार्यविधि सम्बन्धी वाध्यकारी कानूनी व्यवस्थाको उल्लंघन हुनगई सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन लागि करदाताको हितमा प्रतिकुल असर पर्ने समेत देखिएकोले पछि पुष्टी हुने मिसिल संलग्न तथ्य, कानूनी व्यवस्था र सर्बोच्च अदालतबाट भन्सार विभाग तथा आन्तरिक राजस्व विभागमा

प्रशासकीय पुनरावलोकका लागि दाखिला गर्नु पर्ने भन्सार महशुल बापतको रकम र राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्न राख्नु पर्ने धरौटी रकम सम्बन्धमा भएको विवादमा भएका पूर्व फैसला, आदेश र निर्णय समेत हेरी निम्न बमोजिम विषयमा यकिन गरेर मात्र निर्णयमा पुग्नु पर्ने देखियो ।

क) राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६ बमोजिम न्यायाधिकरणको अधिकार क्षेत्र भित्र परेको प्रस्तुत पुनरावेदन दर्ता गर्दा दाखिल गर्नु पर्ने दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी दाखिल भएको छ ? छैन ?

ख) ऐ. दफाको उपदफा (१) बमोजिम आयकर तर्फको पुनरावेदन दर्ताका लागि तोकिएको देहायको खण्ड (क) बमोजिम धरौटी नराखी दर्ता भएको पुनरावेदनको तथ्य भित्र प्रवेश गरी निर्णय गर्नुको औचित्य हुने ? नहुने ? सम्बन्धमा निर्णय गरी फैसला गर्नु पर्ने देखिन आयो ।

४. प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदन दर्ता गर्दाका वखत राख्नु पर्ने धरौटी दाखिला भएको नदेखिएको सन्दर्भमा पुनरावेदक तथा प्रत्यर्थी तर्फका विद्वानलाई म लेखा सदस्यबाट धरौटी रकम दाखिला भएको देखिएन भनि प्रष्ट पार्न पटक पटक अनुरोध गर्दा पनि पुनरावेदकको तर्फका विद्वान अधिवक्ता इजलासमा उपस्थित नहुनु भएको र प्रत्यर्थी तर्फका विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारीबाट राजस्व न्यायाधिकरण ऐन¸२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने विवादित कर रकमको पचास प्रतिशतले हुने धरौटी दाखिला भएको पाइएन। सो सम्वन्धमा सम्मानित इजलासबाट यकिन गरी नियमानुसार हुने नै छ भन्ने बहस समेत सुनियो ।

५. करदाता पुनरावेदकले पुनरावेदन पत्र दर्ता गर्दा पेश गरेका मिसिल सम्लग्न कागजात तथा कर निर्धारणको फोटोकपी पत्र र अप्रमाणित फोटोकपी भौचरहरु हेर्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन¸२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम धरौटी नराखि पुनरावेदन दर्तै नलाग्ने प्रस्तुत पुनरावेदन दर्ता भएको हो होइन यकिन गर्न मिसल सम्लग्न प्रमाण कागजातको थप अध्ययन गर्नु पर्ने देखियो ।

६. मिसिल सम्लग्न प्रचलित कानून अनुसार पुनरावेदन पत्र साथ पेश गर्नु पर्ने प्रमाण कागजातको अध्ययन गर्दा आयकर ऐन¸२०५८ को १०२ बमोजिमको च.नं. ७३५ मिति २०७५।०३।२० को सूचना पत्र अनुसार दफा ११५ को उपदफा (६) मा तोकिए बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि मिति २०७५।०६।१८ मा निवेदन दिँदा विवादित कर रु.३१,०९,३४०।४९ को ३३ प्रतिशतले हुने रु.१०,२६,०८२।३६ दाखिला गर्नु पर्नेमा भौचर नं ०६६४८८५२ मिति २०७५।०६।१२ राजस्व शिर्षक नं.११११२३ (निकायको मूनाफमा लाग्ने कर प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी) सर्बसञ्चित कोषमा दाखिला भएको रु.१०,३७,०००।- दाखिला गरेको अप्रमाणित फोटोकपी भौचरबाट

देखिएको छ । ऐ. ऐनको दफा ११६ तथा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) खण्ड (क) बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिएको मिति २०७५।०६।१८ पश्चात राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्न विवदित करको पचास प्रतिशतले हुने रु.१५,५४,६७०।२४ धरौटी राख्नु पर्नेमा अप्रमाणित फोटोकपी भौचर नं.०७६०५५८३ मिति २०७५।११।०३ राजस्व शिर्षक नं.११११२४ (निकायको मूनाफमा लाग्ने कर अन्य) सर्बसञ्चित कोषमा दाखिला गरेको रु.५,१८,०००।- लाई धरौटी भनेको रकम गणना गर्दा पनि अनिवार्य रुपमा दाखिला गर्नु पर्ने धरौटी रु.१०,३६,६७०।२४ धरौटी नपुग देखिएको छ।

७. राजस्व न्यायाधिकरणमा करदाताले पुनरावेदन दर्ता गर्न दाखिला गर्नु पर्ने रकम सम्बन्धमा प्रचलित ऐन तथा नियमहरुमा भएको व्यवस्था अनुसार प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दर्ता गर्दा दाखिला गर्नु पर्ने राजस्व (कर) रकम र राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने धरौटी कर निर्धारण गर्ने अधिकृतले तोकिदिएको कार्यालयमा अनिवार्य रुपमा राख्नु पर्ने र धरौटी नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन भनि राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) मा स्पष्ट उल्लेख छ। प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिनु अघि राजस्व शिर्षक मार्फत संघीय सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला भई रोक्का समेत नराखेको रकमलाई धरौटीको रुपमा गणना गर्नुलाई प्रचलित कानूनको पालना भएको मान्न सकिएन। राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नै पर्ने धरौटी कर कार्यालयले सम्बन्धित करदाताको तिर्नु पर्ने कर दायित्वमा स्वतः प्रणाली (System) ले मिलान गर्ने भएकोले राजस्व खातामा दाखिला भएको त्यस्तो रकमलाई धरौटीको रुपमा गणना गर्दा एउटै रकमको दोहोरो गणना हुने हुन्छ। राजस्व खातामा दाखिला भएको रकम रोक्का राख्ने स्वफ्टवेयर प्रणाली आन्तरिक राजस्व विभाग/कार्यालयमा नभएको र राजस्वको फोटोकपी अप्रमाणित भौचर पेश गरेको अवस्थामा त्यस्तो भौचर तथा पत्रमा उल्लेख गरेको रकमलाई धरौटी हो भनि पुनरावेदन दर्ता गर्दा दाखिला गर्नु पर्ने धरौटी हो भनि गणना गर्न मिल्ने देखिएन। अतः धरौटी सम्बन्धी विवादमा सर्वोच्च अदालतबाट संवैधानिक परीक्षण भई जारी भएका निम्न उत्प्रेषण आदेश, प्रतिपादित नजिर तथा सिद्धान्त समेतको विश्लेषण गरी संक्षिप्त तथ्य सहित प्रस्तुत मुद्दाको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

८. आयकर ऐन,२०५८ बमोजिम शुरु कार्यालयबाट निर्धारित (विवादित) कर रकमको पचास प्रतिशतले हुने रकम र जरिवानाको रकम त्यस्तो निर्धारण गर्ने वा जरिवाना गर्ने अधिकृतले तोकिदिएको कार्यालयमा धरौटी नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन भन्ने व्यहोरा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को (क) मा स्पष्टसँग उल्लेख छ। ऐनको सो व्यवस्था बमोजिम पुनरावेदन पत्र दर्ता गर्न राख्नु पर्ने धरौटी आर्थिक

कार्यविधि नियमावली,२०६४ को नियम ६२, हाल आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ६३ बमोजिमको धरौटी खातामा दाखिला गरी पुनरावेदन दर्ता गर्दाका बखत राखिएको धरौटीको गोश्वारा र व्यक्तिगत धरौटी खातामा अभिलेखाङ्कन गरी अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने हुन्छ। आर्थिक कार्यविधि नियमावली,२०६४ को नियम ६३ हाल आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ६२ को देहाय खण्ड (क) मा नेपाल सरकारलाई बुझाउनु पर्ने राजस्व अग्रिम रुपमा बुझाउन र खण्ड (ख) मा नेपाल सरकारलाई बुझाउनु पर्ने राजस्व कति बुझाउनु पर्ने भन्ने निर्णय नहुँदै त्यस्तो राजस्व रकम अग्रिम रुपमा बुझाउनु परेमा धरौटीको रुपमा राख्नु पर्ने उल्लेख छ।

९. राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) मा उल्लेख भए अनुसार पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने धरौटी रकम सन्दर्भमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा सूर्य टोवाको कम्पनी प्रा.लि. को तर्फबाट सञ्चालक हर्ष एम दर र ऐ. कम्पनीको शेयरवाला शशीराज पाण्डे समेत विरुद्ध राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौ समेत भएको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) को व्यवस्था संविधानको धारा ७३ समेत सँग बाझिएकोले धारा ८८ को उपधारा (१) अनुसार अमान्य र बदर घोषित गरिपाउन भनी दिएको रिट नं. २०६३-WS-००१३, २०६३-WS-००१४, २०६३-WS-००१५, २०६३-WS-००१६ र २०६३-WS-००१७ समेतका रिट निवेदनम "राजस्व न्यायाधिकरणका श्रेस्तेदारको मिति २०६४।१२।८ को दरपीठ आदेश र उक्त दरपीठ सदर गरेको राजस्व न्यायाधिकरणको आदेश बदर गरी विना धरौटी पुनरावेदन पत्र लिई कानून बमोजिम निर्णय गर्नु भन्ने राजस्व न्यायाधिकरणका नाउँमा परमादेश जारी गरी पाऊँ, अन्तःशुल्क ऐन,२०५८ को दफा २३ मा महानिर्देशकको निर्णय उपर पुनरावेदन गर्दा धरौटी राख्नु पर्ने कुनै कानूनी व्यवस्था नगरिएको तथा ऐनको दफा २४ ले यस ऐनलाई अन्य कानून भन्दा माथिल्लो स्तरमा राखेकोले ऐनको सर्वोच्चताका आधारमा पनि धरौटी राख्नु पर्ने राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) खण्ड (ख) को व्यवस्था संविधानको धारा ७३ समेतसँग बाझिएकोले धारा ८८ को उपधारा (१) अनुसार अमान्य र बदर घोषित गरी प्रस्तुत निवेदनलाई अग्राधिकारमा पेशी चढाई पाउँ" भन्ने दावी रहेकोमा सो दावीका सम्बन्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको मिति २०६६।१२।१९ मा "संविधानमा रहेको 'कानून बमोजिम बाहेक कर लगाउन वा ऋण लिन नपाइने' भन्ने वाक्यांशसँग बाझिएको भन्ने देखिन आएन, अमान्य र बदर घोषित गरी पाउँ भनी दावी लिएको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को व्यवस्था संविधानको कुनै पनि प्रावधानसँग बाझिएको

नदेखिंदा सो हदसम्म प्रस्तुत निवेदन खारेज हुन्छ" भन्ने आदेश भई रिट निवेदन खारेज भई ऐनको दफा ९ को कानूनी व्यवस्थाको संवैधानिक परीक्षण समेत भएको छ।

१०. यसै गरी राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौमा पुनरावेदन दर्ता नं ०७५-RB-०२३० आयकर (२०७०/०७१) दर्ता भएको आयकर ऐन,२०५८ को दफा १०१ को उपदफा (१) बमोजिम लक्ष्मी स्टिल्स प्रा.लि. को संशोधित कर निर्धारण भई थप कर निर्धारण भएकोमा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी राखी पुनरावेदन गर्नु पर्नेमा मिसिलमा संलग्न दाखिला भौचर तथा आयकर ऐन,२०५८ को दफा १०२ बमोजिमको सूचना पत्र समेतका विवरणहरुका आधारमा रु.५१,७८,७४६।७० नपुग भएको देखिएको धरौटी रकम १५ दिन भित्र जम्मा गर्न लगाई आदेश बमोजिमको काम सम्पन्न भएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्ने भन्ने यसै न्यायाधीकरणबाट आदेश भएको छ। सो आदेश उपर लक्ष्मी स्टिल्स प्रा.लि.ले सर्वोच्च अदालतमा दायर रिट नं. ०७७-WO-००४२ को निवेदन उपर मिति २०७७।४।१६ मा सर्वोच्च अदालतबाट जारी भएको उत्प्रेषण आदेश अनुसार सो मुद्दाको हकमा आयकर ऐन,२०५८ बमोजिम अनिवार्य रुपमा दाखिला गर्नु पर्ने ऐ ऐनको दफा ९४, ९९, १००, १०१ र दफा ११५ को उपदफा (६) मा तोकिए अनुसार समेत कर राजस्व खातामा दाखिला गरी आय विवरणसाथ दाखिला भएको देखिएको रु.७६,३५,६१४।– भएको सन्दर्भमा हेर्दा मिति २०७६।११।१२ को *(शुल्क र व्याजलाई जरिवाना मानी सो रकमको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिम शतप्रतिशत धरौटी माग गर्दा पचास प्रतिशत मात्र धरौटी राख्न पाउनु पर्ने भनी भएको विवाद)* विवादित आदेशको यथावत कार्यान्वयन भएमा निवेदकलाई अपूरणीय क्षति पुग्न जाने देखिएकोले उक्त विवादको निरोपण नहुँदासम्म राजस्व न्यायाधिकरणमा परेको पुनरावेदन सम्बन्धी काम कारवाही नरोक्नु, पुनरावेदन दर्ता र सुनुवाई प्रकृया अगाडि वढाउनु भन्ने उक्त निवेदन उपर सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट उत्प्रेषण आदेश भएको छ।

११. सर्वोच्च अदालतबाटै ०७२-RB-०४७० आयकर (२०६१/०६२) पुनरावेदक ठूला करदाता कार्यालय प्रत्यर्थी सूर्य नेपाल प्रा.लि. विरुद्धको मुद्दामा मिति २०७४।१०।२९ गते भएको फैसला अनुसार "राजस्व न्यायाधिकरणले गरेको आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (६) बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गर्नु नपर्ने भनी गरेको व्याख्या कार्यविधि कानूनको सिद्धान्त विपरीत हुन्छ।कारवाही हुँदाका बखत कार्यान्वयनमा नै नरहेको कानूनी व्यवस्था आकर्षित हुने भनी राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाण्डौबाट भएको फैसलालाई न्यायोचित भन्न मिलेन। अतः विवेचित तथ्य सिध्दान्त एवं प्रमाणको आधारमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ उपदफा (६) को व्यवस्था आर्थिक अध्यादेश २०६१/०६२ बाट खारेज भई धरौटी राख्ने व्यवस्था नगरेकोले आन्तरिक राजस्व

विभागको निर्णय बदर गरी अब जो जे बुझ्नु पर्छ बुझी पुनः यकिन निर्णय गर्नु भनी राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाण्डौबाट भएको फैसलालाई कानूनसम्मत मान्न मिलेन। उक्त फैसला बदर भई उल्टी हुने ठहर्छ" भनिएको छ।

१२. उल्लिखित सर्वोच्च अदालतबाट रिट नं. ०७२-RB-०४७० आयकर (२०६१।६२) र माथि उल्लिखित रिट नं २०६३-WS-००१३ देखि २०६३-WS-००१७ समेतका रिट निवेदनमा भएको फैसलाका आधारमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (६) मा तोकिए बमोजिमको रकम दाखिला गरेपछि मात्र प्रशासकीय पुनरावेदन लाग्ने र राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी जम्मा गरेपछि मात्र प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णयको विरुद्धमा राजस्व न्यायाधिरणमा मुद्दा लाग्ने व्यवस्था भएकोले ऐनमा स्पष्टरुपमा तोकिएको र सम्मानित सर्वोच्च अदालतका उल्लिखित फैसलामा उल्लेख भए अनुसार नै कर रकम र धरौटी रकम दाखिला भएको प्रमाण संलग्न गराएर मात्र दर्ता प्रकृया अगाडि बढाउनु पर्ने देखिन्छ।

१३. प्रचलित आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क र भन्सार ऐनहरुमा तत् तत् आर्थिक वर्षका लागि विधायीकावाट जारी भएकन आर्थिक ऐनद्वारा भएको संशोधन र सम्मानित सर्वोच्च अदालतका उल्लिखित फैसला अनुसार नै पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिँदा र पुनरावेदन दर्ता गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर/आयकर तर्फको निर्धारित (विवादित) करको लागि पुनरावेदन पत्र आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ सम्म क्रमशः विवादित रकमको ३३ प्रतिशत राजस्व र ५० प्रतिशत धरौटी गरी ८३ प्रतिशत रकम दाखिला गर्नु पर्ने, आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ देखि आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ सम्म विवादित रकमको २५ प्रतिशत राजस्व र ५० प्रतिशत धरौटी गरी ७५ प्रतिशत रकम दाखिला गर्नु पर्ने, र आर्थिक वर्ष २०७९/०८० देखि विवादित रकमको २५ प्रतिशत राजस्व र २५ प्रतिशत धरौटी गरी ५० प्रतिशत रकम धरौटी बापत दाखिला भएको प्रमाणित भौचर पुनरावेदन पत्र साथ संलग्न गरी पुनरावेदन दर्ता गर्नु पर्ने उल्लेख छ। साथै भन्सार तथा अन्तःशुल्क तर्फ भने निर्धारित (विवादित) अन्तःशुल्क तथा भन्सार महशुल रकमको शत प्रतिशतले हुने रकम सम्बन्धित कर निर्धारण गर्ने अधिकृतले तोके बमोजिम धरौटी दाखिला गरी सोको प्रमाणित भौचर संलग्न गराएर मात्र पुनरावेदन पत्र दर्ता गर्नु पर्ने उल्लेखछ।प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल सम्लग्न गरेका प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिने क्रममा र सो पश्चात संघीय सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला गरेको पुनरावेदकले धरौटी भनेको राजस्व खातामा दाखिला भएका अप्रमाणित फोटोकपी भौचरहरुमा उल्लेख भएअनुसारको रकमलाई समेत गणना गर्दा पनि पुनरावेदन दर्ता गर्दा प्रचलित ऐन अनुसार अनिवार्यरुपमा राख्नु पर्ने रु.१३,४६,७५१।८१ धरौटी नपुग भएको अवस्थामा पनि पुनरावेदन दर्ता गरेको पाइयो।

१४. सर्वोच्च अदालतको मिति २०६६।१२।१९ को आदेशबाट समेत संवैधानिक परीक्षण भई सदर ठहरिएको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) "प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन अन्तर्गत न्यायाधिकरणमा वा उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्दाका देहायबमोजिम धरौट नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन" भन्ने व्यवस्था रही ऐ. को खण्ड (क) मा आयकर तर्फ राख्नु पर्ने विवादरहित कर बाहेकको थप निर्धारित (विवादित) कर रु.३२,७३,५०३।६१ को पचास प्रतिशतले हुने रु.१६,३६,७५१।८१ धरौटी राख्नु पर्नेमा भौचर नं. ०७६०५५८० मिति २०७५।११।०३ राजस्व शिर्षक नं. ११११२४ (निकायको मूनाफमा लाग्ने कर) सर्बसञ्चित कोषमा रु.२,९०,०००।- दाखिला भएको पुनरावेदकले धरौटी भनेको रकम गणना गर्दा पनि रु.१३,४६,७५१।८१ नपुग पुनरावेदन धरौटी दाखिलाको सक्कल बैक भौचर वा निस्सा १५ दिनभित्र पुनरावेदकलाई पुनः दाखिला गर्न लगाई सो आदेश बमोजिमको काम सम्पन्न भएपछि वा सो अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्ने आदेश गर्नु उपयुक्त हुने राय म लेखा सदस्यबाट राख्दा मेरो उक्त रायमा असहमति जनाउँदै माननीय अध्यक्ष र राजस्व सदस्यबाट फैसला गर्ने निर्णय भएकोमा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम हुने रु.१६,३६,७५१।८१ धरौटी नराखी पुनरावेदन दर्तै नलाग्ने पुनरावेदन दर्ता भएको देखिएकोले सो राय तथा ठहर सहितको फैसलामा सहमत हुन सकिएन।

१५. अतः राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने धरौटी सम्बन्धमा आर्थिक कार्यविधि नियमावली,२०६४ को नियम ६३ हाल आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ६२, सर्वोच्च अदालतबाट रिट नं २०६३-WS-००१३ देखि २०६३-WS-००१७ समेतका रिट निवेदन र मुद्दा नं. ०७२-RB-०४७० आयकर (०६१/०६२) का फैसलामा भएको व्याख्या, विश्लेषण र प्रतिपादित सिद्धान्त तथा ठहर समेत बमोजिम पनि अनिवार्य रुपमा राख्नु पर्ने धरौटी नराखी दर्ता भएको मुद्दाको तथ्य भित्र प्रवेश गरी निर्णय गर्नु पर्ने औचित्य नै नभएको प्रस्तुत मुद्दामा माननीय अध्यक्ष र राजस्व सदस्यबाट " यीनै पुनरावेदक करदाताले दायर गरेको ०७५-RB-०२४३ को आयकर मुद्दामा शुरु ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरको मिति २०७५।०४।०९ को संशोधित कर निर्धारण आदेश आज यसै इजलासबाट बदर भई पुनः कर निर्धारणको लागि फाइल शुरु कर कार्यालयमा पठाउने ठहरी फैसला भएकोले आयकर मुद्दासँग अन्तर प्रभावित यो अग्रिम कर मुद्दामा समेत शुरु कर कार्यालयबाट अग्रिम कर माग गर्ने गरी मिति २०७५।०४।०९ मा भएको आदेश कायम रहने सक्ने नदेखिंदा बदर गरीदिएको छ ।अब लगाउको आयकर मुद्दामा हुने संशोधित कर निर्धारण आदेशको आधारमा अग्रिम कर माग गर्न पर्ने नपर्ने विषयमा पुनः निर्णय गर्नु भनी तारेखमा रहेका करदातालाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरको तारेख तोकी मिसिल समेत पठाइ दिने ठहर्छ।" भनि भएको बहुमत सदस्यको फैसलामा सहमत हुन नसकी देहाय बमोजिम फरक राय सहितको ठहर गर्दछुः-

१६. यसमा पुनरावेदक करदाता भू-देव ट्रेडिङ (स्थायी लेखा नं.३०००६८३४३) को आयकर (२०७०/०७१) तर्फको मुद्दामा आयकर ऐन,२०५८ बमोजिमको च.नं. ७३५ मिति २०७५।०३।२० को सूचना पत्र अनुसार दफा ११५ को उपदफा (६) मा तोकिए बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि मिति २०७५।०६।१८ मा निवेदन दिँदा विवादित कर रु.३१,०९,३४०।४९ को ३३ प्रतिशतले हुने रु.१०,२६,०८२।३६ दाखिला गर्नु पर्नेमा भौचर नं ०६६४८८५२ मिति २०७५।०६।१२ राजस्व शिर्षक नं.११११२३ (निकायको मूनाफमा लाग्ने कर प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी) सर्बसञ्चित कोषमा दाखिला भएको रु.१०,३७,०००।- दाखिला गरेको अप्रमाणित फोटोकपी भौचरबाट देखिएको छ । ऐ. ऐनको दफा ११६ तथा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) खण्ड (क) बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिएको मिति २०७५।०६।१८ पश्चात राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्न विवदित करको पचास प्रतिशतले हुने रु.१५,५४,६७०।२४ धरौटी राख्नु पर्नेमा अप्रमाणित फोटोकपी भौचर नं.०७६०५५८३ मिति २०७५।११।०३ राजस्व शिर्षक नं.११११२४ (निकायको मूनाफमा लाग्ने कर अन्य) सर्बसञ्चित कोषमा दाखिला गरेको रु.५,१८,०००।- लाई धरौटी भनेको रकम गणना गर्दा पनि अनिवार्य रुपमा दाखिला गर्नु पर्ने धरौटी रु.१०,३६,६७०।२४ नपुग भएको अवस्थामा पुनरावेदन दर्ता भएको प्रस्तुत पुनरावेदन राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम दर्ता हुँदा कै बखत देखि खारेज हुने ठहर्छ।करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन।

(पुष्प प्रसाद गुरागाईं)
लेखा सदस्य

<u>फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुनेः-</u>

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुनेः-
इजलास अधिकृतः श्री खेमकुमारी बस्नेत
कम्प्युटर टाइपः श्री प्रदिप तिवारी र लेखा सदस्य पुष्पप्रसाद गुरागाईं
फैसला मितिः- २०७९।०४।२२।१
फैसला प्रमाणीकरण गर्ने लेखा सदस्य
फैसला प्रमाणीकरण मितिः-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप